

'Gezond dwarsliggen,

nee, dat is voor mij totaal

geen probleem'

Ook al wil ze zich meer en meer richten op het schrijven van poëzie en op schilderen, toch komt de Osse duizendpoot Els de Groen weer met een boek: 'Nuttige Idioten'.

door Mari van Rossem

Eigenlijk, zo constateert ze helemaal op het einde van haar gesproken *tsunami* vol van ontmoetingen, besprekgevallen, affaires, zelfreflectie en zelfspot, heeft ze met geen woord gerept over de poëtische aanleiding voor dit gesprek. Want ja, de in Den Haag geboren en al weer jaren in Oss woonachtige Els de Groen (65) won eerder dit jaar wel mooi een poëziewedstrijd. Uitgeschreven door K26. Haar winnende titel 'Met zingen begon de lieder' was de favoriet van het publiek tijdens het jaarlijkse open podium. En daar schrijf je toch voor, stelt de dichteres, zowat met de deurbank in de hand. "Weet je, ik heb in totaal zo'n vijftig boeken op mijn naam staan: van kinderboeken tot volwassententemans. Het schrijven daarvan vergt soms veel tijd en is redelijk eenzaam werk dat voor je naaste omgeving niet altijd even leuk is. Ik zou dus ook nooit met een schrijver getrouwd willen zijn: dat wel niet zijn en wat vreselijke belasting levert dat schrijverswerk op voor de andere kant van de deur. Daarom ben ik me meer en meer gaan toeleggen op de kunst van het kleine, het verwoorden van de echte essentie van het leven in afgeronde gebelen. Gedichten als bouillonblokjes van de taal."

En toch verschijnt er in de uroge herfst van dit nog prille jaar weer een boek. "Ja, ook wel opmerkelijk, als ik eerlijk ben. Ik had namelijk niet gedacht ooit nog een compleet boekwerk te maken. Eigenlijk wilde ik alleen maar meedoen

aan een schrijfwedstrijd, die vorig jaar uitgeschreven was door Ertgoed Brabant met als thema 'De vergeten oorlog, ook bekend als de Koude Oorlog. De bedoeling was om in maximaal 750 woorden met eigen belevenissen je punt te maken, maar dat lukte direct al niet. Uiteindelijk mocht ik buiten mededinging meedoen, met dus veel te veel woorden. Bij de uitreiking van die prijs, op 9 november vorig jaar - de dag van de val van de Muur -, bezochten alle deelnemers de schuilkelde hier in Oss. Die plek vond ik zo bizar en verschromkelijk regelijk, dat ik verder ben gaan schrijven; met dat korte verhaal als synopsis, als korte inleiding bij het boek dat ik 'Nuttige Idioten' doopte met als ondertitel 'Voor, na en door de Muur'. Die hoofdtitel is trouwens wel met dank aan Dries van Agt, die dezelfde woorden schreef in 'n voorwoord van een folder van de Stichting Vrijheid, Vrede en Verdediging. Ik betrek die titel in dit volledig autobiografische boek ook op mezelf: een beetje zelfspot is namelijk heel gezond. Tegelijkertijd noem ik man en paard. Ik heb in mijn leven te veel gezien dat hypocriet was."

Doel je daarmee op je schrijversbestaan of je leven als Europees politica?

"Die twee kun je niet los van elkaar zien. Dat komt ook tot uitdrukking in dit nieuwe boek waarin ik niet alleen in de Koude Oorlog dink, maar ook in jarenlange belangstelling voor Oost-Europa, mijn job in het Europees Parlement en de situatie van het hier en nu verwerk. Die MH17-vlucht, de inname van de Krim, de moord op Nemtsjov: ook die actuele ste actualiteit heb ik meegenomen. Nee, ik kan natuurlijk niet in de toekomst kijken, hoop van harte dat de spanningen tussen Rusland en het Westen niet escaleren, maar zorgen maak ik me wel."

ELS DE GROEN

Els de Groen-Kouwenhoven (Den Haag, 1949) is een Nederlandse (kinderboeken)schrijfster, publiciste en journaliste. Sinds 1975 kwamen er 43 kinder- en acht volwassenenboeken van haar hand: werk dat vertaald werd in dertien talen. In 1978 kreeg ze de Janfje Be-ton-prijs voor haar journalistieke werk met kinderen en in 1989 won ze de Russische Arkadi Gaidar Award voor het beste Russische boek. Van 2004 tot 2009 was ze lid van het Europees Parlement waar ze deel uitmaakte van de fractie De Groenen/Vrije Europese Alliantie. Ze is getrouwd en heeft een zoon en een dochter.

Je schuude in je boeken, essays en je werk als europarlementarier niet de aandacht op lobbyisten en mensen met een dubbele nationaliteit of dubbele agenda. Nooit bang geweest vanzelfsprekend wel. Kijk, ten tijde van de perikelen rond Borssele en de verschrunkelijke kernramp in Tsjernobyl schreef ik zelf een boek over kernenergie waarvoor ik veel research pleegde. Ik was tot dan toe vooral kinderboekenschrijfster maar werd door de privéessen die ik kreeg van een gerenommeerde stralingsdeskundige en ditu kernfysicus zelf een soort van kenner en daarmee gewaardijkt voor de lobby. Ik wist gewoon dat er volop gelogen werd, dat die lobbyisten, die ook voor kranten als NRC en Volkskrant

ken. Da's juist weer hoopvol."
 gehheid om zich uit de mensen te weter-
 Hijkertijd krijgt de mensheid wel de gte-
 ander gedrag. De zorgen zijn er dus, zeg-
 we vlakkebewoners geworden. Dat vergt
 strekt veranderd is. Van vestingvolk zijn
 dat alle mogelijke muren deler- vol-
 het feit dat de wereld door het internet
 van zondeboeken. Ze gaan voorbij aan
 op muren, slagbomen en het benoemen
 zijn brokstukken uit het verleden, geen
 dat proces. Die eersigenoemde -ismen
 populisme en nationalisme verthinderen
 is dus behoefte aan een derde weg, maar
 met financiële en ecologische crises. Er
 groeiende kloof tussen arm en rijk en
 het kapitalisme worstelt met een
 ten onder aan bureaucratie en corruptie,
 namelijk mistuikt: het communisme ging
 grote ideologieën van de 20e eeuw zijn
 dan alleen de Oost-West relatie. De twee
 "In 'Nuttige Idioten' gaat het om meer

werken, ervoor zorgden dat normen
 werden opgerekt. Ze maakten dat hele
 kernenergieverhaal zo ingewikkeld dat
 de burger er niks meer van snapte. En
 toen was daar dat kinderboekenauteur-
 tje dat in heldere bewoordingen die hele
 kwestie uiteen wist te zetten; zelfs op tv,
 bij Teleac, waarvoor ik een cursus op-
 nam. Toen duidelijk werd dat Tsjernobyl
 een mega-thing was, werd het voor die
 kernenergie-lobby een stuk lastiger. Te-
 rugkijkend kan ik echter niet stellen dat
 ik louter politiek gefengageerd was. Nee,
 ik kan niet zo goed tegen huichelarij.
 daar zit de wereld vol van. Om dat aan
 gaan schrijven. Gezond dwarsliggen was
 en is voor mij sociaal geen probleem."
 Na alle ontzettingen over de Balkan en
 het schrijven van essays, romans en romans
 over grote thema's ben je nu terug in Oss. Te-
 rug ook bij het kleine, het intieme?
 Ja, zo zou je het inderdaad kunnen noe-
 men. Ik heb de brandhaarden en de ge-
 volged van politiek ingrijpen met eigen
 ogen gezien. Ik sprak er slachtoffers en
 zondeboeken, of dat nu was in Kosovo,
 Boemenie, Bulgarije of Rusland. Hier in
 Oss wordt het steeds serieuzer met dich-
 ters. Ik ben uitgenodigd door de Dichters-
 bent en begin juni ga ik namens het Poe-
 zie Podium Oss naar een congres in het
 Italiaanse Salerno. Oss is wereldwijd een
 van de 14 steden, die meepaten over de
 rol van het gedicht. Echt uniek."

■ Els de Groen is schrijfster, journaliste en zit in het Europese Parlement. foto Jeroen Appels/Van Assendelft

